

graffen. Endvidere maa deraf ogsaa affortes de 1600 Kr., som hver af dem skal have til Kapellan. Nu kunde jeg gerne ønske at vide, og vi saa vel at vide gennem det ærede Udvalgs Behandling af Sagen, til hvilke Indtægter de 3 Præsters Embeder ere ansatte, og naar vi altsaa derfra draage de 3×1600 Kr., saa vi endelig som Resultat at vide, hvad der spæres for Statskassen ved at beholde den nuværende Ordning mod at gaa over til den principale Ordning, at der staa anerkendte Skolemænd i Spidsen for Seminarierne. Jeg benægter ikke, at det ogsaa er dygtige Skolemænd, der nu staa i Spidsen for de 3 af dem; de have megen Udvæls og en enkelt af dem er endog særlig uddannet som Pædagog, men jeg vil dog antage, at der toges noget andet Hensyn end fornødent ved Valget af Lærere; og naar det absolut skal være Præster, udelukker det absolut mangen Ansøger, som i særlig Grad er kvalificeret til Stillingen. Det er altsaa det; jeg anmoder om ved en videre Behandling af denne Sag, gennem den højtærede Minister at faa oplyst, hvad disse tre Præstembeders Indtægter beløbe sig til, saa at vi, naar vi fradrage de 4.800 Kr., der gaa til Kapellanhold, kunne se, hvad vi vinde ved den nuværende Ordning, fremfor at gaa ind paa den mere rationelle, og jeg er tilbøjelig til at tro, hvis Ministeren kan gøre Skridtet klart for Bispeeraadet f. Eks., hvis det ikke er et Spørgsmaal, hvor han føler sig bunden for sit Bispeeraad, men tør gaa ind paa en mere rationel Ordning, at Folketinget kunde komme ind paa den samme Betragtning, som den første ærede Taler har omtalt, at det er bedst, at vi sætte dem, der skulle staa i Spidsen for disse Anstalter, og som nu skulle lønnes som Rektorer, som Skolemænd uden noget Mestepi med Gejstligheden i særlig Forstand; thi det udelukker ingenlunde Religionsundervisningens omhyggelige Varetagelse, saa længe det fordres for Lærerne, enten ved Forstanderen, hvis han er gejstlig uddannet, eller ved anerkendte Lærere. Denne Tanke er jo heller ikke Ministeren fiærn. Det var den første Henvendelse, jeg vilde gøre til det ærede Udvalg, som behandler denne Sag videre, at saa Klarhed paa det. Jeg forlanger paa ingen Maade, at man skal bepludselig gøre denne Forandring, tværtimod, det ligger jo ikke for vor Natur, stemmer ikke med de Grundsætninger, vi følge ved saadanne Lejligheder, undtagen der er Dødsfare. Men det er der jo ikke. Altsaa, det kan ske efterhaanden; men Loven bestemmer, hvad der skal ske. Saa er der en Bestemmelse i andet Stykke af § 2, der siger, at der kan tillægges

samtligte Seminarelærere tgl. Udneevnelse, men at ingen kan erholde den, før han i et Aar har haft Konstitution. Det er ikke ualmindeligt, at man bruger denne Bending, men det kan ogsaa bidrage til at opretholde et Forhold, som ikke er heldigt. Man konstituerer en Mand, vi gide ikke ansætte ham, og af visse Grunde kunne vi heller ikke lade ham gaa, derfor lade vi det staa hen. Jeg beder overveje, naar der skal være Tale om kongelig Ansættelse, hvorvidt da ikke en Mand skal have Ret til at faa kongelig Udneevnelse efter et Aars Prøve, naar man overhovedet har fundet ham dygtig dertil. Et af to altsaa: enten afgaar han efter et Aars Prøve, eller han faar den Ret, som Loven hjemler, hvis det bliver Lov. Jeg omtaler ikke særlig det Spørgsmaal, det maa jo kunne overvejes i Udvalget. Jeg er bange for, at den Bemyndigelse fra Administrationens Side, uden at der egentlig er nogen Ret fra Lærernes Side, kan blive misbrugt. Ministeren har jo haft Eksempler i de senere Aar paa, hvorledes man kan træde op mod meget dygtige og saavel af Modstandere som af foresatte og Elever anerkendte Lærere, kaste dem fra Embedet med Dags Varjel efter mange Aars Arbejde, og dygtigt Arbejde, ud paa Gaden, saa at sige, uden en Skillings Esterløn eller noget. Ogsaa det kan praktiseres efter dette sidste Stykke i § 2. Det, som jeg her antyder, skal jeg ikke komme nærmere ind paa; det ligger vel til Overvejelse hos Ministeren siden, hvad han i den Henseende vil gøre ved de Antydninger, jeg her har nævnt, det saa vi at se, og saa kunne vi komme nærmere ind paa det Spørgsmaal. Jeg henstiller blot til hyberligere Overvejelse, om der ikke ved Siden af den Bemyndigelse, som Administrationen søger, maa ligge en bestemt Ret for de vedkommende, saa at Administrationen altsaa kun har at sige: Du er prøvet, vejet og fundet for let, væk! eller: Du er anerkendt, og din Ret er saa sikret. Derved undgaar man, at man stiller den vedkommende hen Aar for Aar af en eller anden Grund, eller handler af andre Hensyn, ogsaa af politiske Hensyn — det behøver ikke at ramme Ministeren, men hans underordnede i det Kapitel — og en ston Dag jager ham væk uden videre. Saadanne Bestemmelser ønsker jeg ikke vedtagne. Dette er sagt med Hensyn til den første Paragraf. Den er meget bekvem for Administrationen; men den er ikke saa bekvem med Hensyn til det principale, som man mulig kunde ønske her.

Den anden Bestemmelse kan være meget bekvem for Administrationen, men ikke saa bekvem for vedkommende Lærere. I begge